

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka
Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o radu Agencije za osiguranje Republike Srpske
za period od 01.01.2020. do 30.06.2020. godine

Broj: UO – 14/20

Datum: 14.09.2020. godine

Banja Luka, septembar 2020. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ.....	4
1. AGENCIJA ZA OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE	5
1.1. Misija, vizija i ciljevi.....	5
1.2. Nadležnosti Agencije	6
1.3. Organi upravljanja i organizaciona struktura	8
1.3.1. Organi upravljanja	8
1.3.2. Organizaciona struktura	8
1.4. Zakonodavni okvir.....	9
2. REGULATORNE I NADZORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE	11
2.1. Regulatorne aktivnosti.....	11
2.2. Nadzorne aktivnosti i licenciranje	11
2.2.1. Izdavanje dozvola za rad i izdavanje drugih odobrenja	11
2.2.2. Nadzorne aktivnosti.....	14
2.2.2.1. Posredni nadzor.....	14
2.2.2.2. Neposredni nadzor	17
2.2.2.3. Mjere nadzora	18
3. AKTIVNOSTI U VEZI SA ZAŠTITOM POTROŠAČA U OSIGURANJU.....	20
3.1. Ombudsman u osiguranju	20
3.1.1. Aktivnosti u vezi sa prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje sporova iz osiguranja.....	21
3.1.2. Edukacija potrošača u osiguranju.....	22
3.1.3. Druge aktivnosti Ombudsmana u osiguranju od značaja za korisnike usluga osiguranja	22
4. UNAPREĐENJE RADA I SARADNJA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA	23
4.1. Unapređenje supervizorskih praksi	23
4.2. Unapređenje tržišta obaveznog osiguranja od autoodgovornosti – Aktivnosti u vezi sa postepenim uvođenjem sistema slobodnog određivanja cijena/premija.....	24
4.3. Informacioni sistem Agencije	25
4.4. Saradnja sa drugim institucijama	26
4.4.1. Saradnja sa domaćim institucijama	26
4.4.2. Saradnja sa inostranim institucijama	27
4.5. Edukacija i povećavanje javne svijesti o značaju osiguranja	28

Tabele

Tabela 1: Struktura zaposlenih prema nivou obrazovanja.....	9
Tabela 2: Specijalistička i stručna znanja zaposlenih	9
Tabela 3: Pregled izdatih dozvola, te upisa i brisanja iz registra učesnika na tržištu osiguranja, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine.....	13
Tabela 4: Saglasnosti, dozvole, upisi promjena podataka u registrima kod Agencije, mišljenja i potvrde, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine	14
Tabela 5: Informacije/analize, mišljenja iz kontinuiranog nadzora u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine.....	16
Tabela 6: Izrečene mjere nadzora, izdati prekršajni nalozi i podneseni zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine	18
Tabela 7: Struktura prigovora/zahtjeva za vansudsko rješavanje sporova po vrstama osiguranja	21
Tabela 8: Pregled rješavanja Ombudsmana po prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje spora i drugim pisanim podnescima	21

Grafikoni

Grafikon 1: Organizaciona struktura Agencije.....	8
---	---

UVODNA RIJEČ

U ovom izvještaju daje se pregled aktivnosti koje je Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) provodila u prvom polugodištu 2020. godine, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima.

Nadležnosti Agencije, u skladu sa zakonskim okvirom, se mogu grupisati na regulatorne, nadzorne, te nadležnosti zaštite i edukacija potrošača u osiguranju. U svrhu efikasnog ispunjavanja svojih zakonskih nadležnosti, Agencija kontinuirano provodi i aktivnosti unapređenja nadzornih procesa i saradnje sa drugim institucijama, te edukacije učesnika na tržištu osiguranja.

U ovom izvještajnom periodu, Agencija je nadzorne aktivnosti provodila putem posrednog kontinuiranog nadzora, te neposrednog nadzora. Posredni nadzor je obavljan kroz kontinuirano praćenje i analizu stanja i trendova na tržištu osiguranja, izvršenja naloženih mjera, načina rada i finansijskog položaja učesnika na tržištu osiguranja, a na osnovu podataka iz finansijskih, aktuarskih i drugih izvještaja, te poslovne dokumentacije i evidencija koje učesnici na tržištu osiguranja dostavljaju Agenciji. Provođenje aktivnosti neposrednog nadzora je bilo zasnovano na realizaciji Plana nadzora za 2020. godinu, pokretanju vanrednog neposrednog nadzora, te na završavanju aktivnosti neposrednog nadzora pokrenutih krajem 2019. godine.

Obavljane su i zakonom utvrđene aktivnosti pripreme za prelazak na liberalno određivanje premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u okviru kojih je poseban značaj dat izradi Smjernica za izradu tarife i cjenovnika osiguranja od autoodgovornosti. Smjernice su usvojene u periodu pripreme ovog izvještaja, a sadrže pregled osnovnih aktivnosti i okvirnih uputstava za pripremu, izradu i testiranje adekvatnosti sopstvenih tarifa i cjenovnika osiguranja od autoodgovornosti, te osnovne aktuarske principe kojih se treba u tu svrhu pridržavati. Istovremeno sa pripremom ovih smjernica, Agencija je vršila i sagledavanja efekata primjene Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, uključujući i analizu pripremljenosti tržišta osiguranja Republike Srpske za liberalno određivanje premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, a u cilju identifikovanja potencijalnih opasnosti po stabilnost tržišta osiguranja.

Poseban i bitan segment djelovanja Agencije predstavlja neposredna zaštita i komunikacija sa potrošačima na tržištu osiguranja, putem Ombudsmana u osiguranju i stručnih službi Agencije. U ovom izvještajnom periodu, evidentiran je i manji broj zahtjeva za postupanje Ombudsmana u osiguranju, u odnosu na isti period prethodnih godina.

U cilju unapređenja nadzora međuentitetskog pružanja usluga osiguranja, Agencija je usvojila Metodologiju za provođenje nadzora filijala u međuentitetskom poslovanju. Ova metodologija je istovremeno usvojena i stavljena u primjenu za nadzor međuentitetskog pružanja usluga osiguranja od strane Agencije i Agencije za nadzor osiguranja FBiH.

Organizovana je edukacija i redovan ispitni rok za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupnika i brokera u osiguranju.

Agencija je djelovala i u okviru aktivnosti Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, a nastavljena je već uspostavljena saradnja i izvještavanje u procesu pridruživanja i pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji.

Direktor
Slaven Dujaković

1. AGENCIJA ZA OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE

Agencija je osnovana 2006. godine, Zakonom o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19).

Agencija je samostalna neprofitna institucija Republike Srpske, koja za svoj rad odgovara Narodnoj Skupštini Republike Srpske. Sjedište Agencije je u Banjoj Luci.

1.1. Misija, vizija i ciljevi

Misija Agencije je provođenje efikasne regulacije i nadzora sektora osiguranja, odnosno:

- osiguranja (društva za osiguranje, zastupnici i brokeri¹ u osiguranju) i
- dobrovoljnog penzijskog osiguranja (društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i dobrovoljni penzijski fondovi),

s ciljem zaštite i obezbjeđenja povjerenja osiguranika, trećih lica, korisnika osiguranja i članova dobrovoljnih penzijskih fondova, uz stvaranje uslova za stabilno i transparentno funkcionisanje tržišta osiguranja u Republici Srpskoj.

Vizija je kontinuirani razvoj Agencije, kao nezavisnog i modernog regulatora i nadzornog tijela, u skladu sa najboljom praksom i međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Agencija usklađuje pravila poslovanja i rada učesnika na tržištu osiguranja (društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, zastupnici i brokeri u osiguranju, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i Zaštitni fond Republike Srpske), kao i pravila i principe nadzora sa međunarodno prihvaćenim standardima nadzora u osiguranju. Agencija vrši nadzor i preduzima mjere potrebne da se obezbijedi zakonitost rada i poslovanja učesnika na tržištu osiguranja.

U saradnji sa učesnicima na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, Agencija preduzima aktivnosti u cilju podizanja svijesti o potrebi stalnog unapređivanja poslovanja i povećavanja nivoa usklađenosti sa standardima i propisima u osiguranju.

Djelovanjem Agencije na ovim osnovama stvaraju se pretpostavke da se u Republici Srpskoj izgradi stabilno, uređeno i efikasno tržište osiguranja, koje korisnicima obezbjeđuje usluge osiguranja, na kvalitetan, pouzdan i transparentan način.

Osnovni principi na kojima se zasniva funkcionisanje Agencije su:

- ekonomičan i efikasan pristup regulaciji i nadzoru,
- objektivni i nepristrasni pristup u provođenju nadzora,
- standardizacija nadzornih procedura i
- transparentnost u obavljanju aktivnosti.

¹ Prema Zakonu o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), posredovanje u osiguranju obavljaju brokeri u osiguranju (fizička lica i brokerska društva u osiguranju).

Strateški ciljevi Agencije su:

- izgradnja kompetentnosti u nadzoru i otvorenost ka konstruktivnoj interakciji sa svim zainteresovanim stranama,
- stimulisanje konkurentskog okruženja i pomoć u razvoju samoregulacije učesnika na tržištu osiguranja,
- regulacija i nadzor zasnovani na riziku - postepeno unapređivanje pristupa nadzoru pomjeranjem fokusa, sa naknadne kontrole zakonitosti poslovanja, na nadzor koji se bazira na procjeni rizika u poslovanju nadziranih lica i na upravljanju tim rizicima,
- održavanje aktivne pozicije u BiH, primjena EU i drugih međunarodnih standarda,
- povećanje povjerenja javnosti u usluge i proizvode osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja,
- izgrađivanje efektivne politike u oblasti razvoja i upotrebe ljudskih resursa,
- optimizacija procesa, procedura i razvoja u vezi sa upotrebom informacionih tehnologija.

1.2. Nadležnosti Agencije

U skladu sa zakonskim okvirom, nadležnosti Agencije mogu se grupisati na regulatorne, nadzorne, te zaštita i edukacija potrošača u osiguranju.

Agencija u okviru svojih regulatornih nadležnosti:

- donosi podzakonske propise (pravilnike, odluke, naredbe, uputstva i smjernice),
- analizira postojeću podzakonsku regulativu, sa aspekta promjena zakonskog okvira i tržišnih okolnosti,
- pokreće inicijative za promjenu zakona iz oblasti osiguranja, dobrovoljnog penzijskog osiguranja i zakona iz drugih oblasti koji su od značaja za očuvanje stabilnosti i razvoj sektora osiguranja,
- učestvuje u izradi transpozicionih i korelacionih tabela u odnosu na direktive EU iz oblasti osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u saradnji sa drugim nadležnim organima i
- vrši samoprocjenu usklađenosti domaće regulative sa Osnovnim principima osiguranja (ICP), izdatim od Međunarodne asocijacije supervizora u osiguranju (IAIS).

Nadzorne nadležnosti Agencije su:

- nadzor ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za rad društvima za osiguranje i društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, te nadzor nad organizovanjem i upravljanjem dobrovoljnim penzijskim fondom/vima,
- nadzor ispunjenosti uslova za ovlašćenje i upis u registar zastupnika i brokera u osiguranju, uključujući i organizaciju stručnih ispita za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju,
- nadzor ispunjenosti uslova za izdavanje ovlašćenja za obavljanje aktuarskih poslova i upis u registar ovlašćenih aktuara,
- nadzor ispunjenosti uslova za izdavanje raznih odobrenja/saglasnosti učesnicima na tržištu osiguranja,

- posredni nadzor (pravni, finansijsko - računovodstveni i aktuarski) učesnika na tržištu osiguranja, na osnovu analize izvještaja i druge dokumentacije koju učesnici na tržištu osiguranja dostavljaju Agenciji,
- neposredni nadzor nad učesnicima na tržištu osiguranja,
- nadzor nad poslovanjem Zaštitnog fonda Republike Srpske,
- vođenje propisanih registara društava za osiguranje, zastupnika i brokera u osiguranju, ovlašćenih aktuara, društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i dobrovoljnih penzijskih fondova,
- razmjena informacija iz oblasti nadzora sa drugim regulatorima finansijskog tržišta u Republici Srpskoj i Federaciji BiH,
- saradnja i razmjena informacija sa institucijama supervizije osiguranja iz zemalja EU, putem koledža supervizora, a u cilju provođenja nadzornih aktivnosti društava za osiguranje koja posluju u okviru grupacija osiguravača i
- razvoj Informacionog sistema Agencije s ciljem efikasnijeg provođenja nadzornih aktivnosti.

Nadležnosti Agencije vezane za zaštitu i edukaciju potrošača u osiguranju su:

- kontinuirano praćenje postojanja i primjene internih procedura za prodaju osiguranja (zaključivanje ugovora) u društvima za osiguranje, te za rješavanje odštetnih zahtjeva i zahtjeva za isplatu osiguranih suma i suma osiguranja,
- podsticaj jačanju povjerenja javnosti u usluge osiguranja (putem Ombudsmana, edukacijom, preventivnim djelovanjem i drugim aktivnostima),
- podizanje javne svijesti o koristima i potrebama za osiguranjem, kao i rizicima pokrivenim osiguranjem,
- edukacija različitih kategorija potrošača na tržištu osiguranja,
- informisanje nadležnih organa i javnosti o radu Agencije i stanju na tržištu osiguranja i
- saradnja sa drugim nadzornim organima finansijskog sektora Republike Srpske, radi očuvanja njegove efikasnosti, stabilnosti i obezbjeđenja zaštite prava svih korisnika finansijskih usluga, u skladu sa Zakonom o komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 49/09).

U svrhu efikasnog ispunjavanja svojih zakonskih nadležnosti, Agencija kontinuirano provodi i aktivnosti unapređenja rada i saradnje sa drugim institucijama, te edukacije učesnika na tržištu osiguranja.

1.3. Organi upravljanja i organizaciona struktura

1.3.1. Organi upravljanja

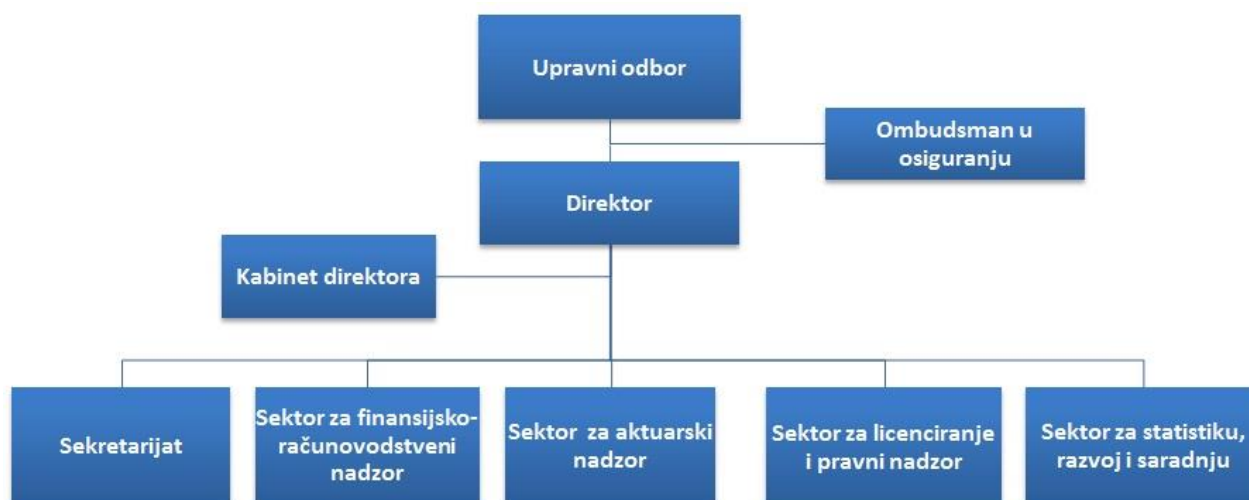
U skladu sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje, organi upravljanja i rukovođenja Agencije su Upravni odbor i direktor.

Upravni odbor se sastoji od predsjednika i četiri člana, koje na prijedlog Vlade Republike Srpske imenuje i razrješava Narodna skupština Republike Srpske. Upravni odbor je, u izvještajnom periodu, zasjedao u sastavu: predsjednik Goran Račić, diplomirani ekonomista, te članovi Boško Mekinjić, doktor ekonomskih nauka, Ranko Mijić, docent doktor ekonomskih nauka.

Direktora Agencije, na prijedlog Vlade Republike Srpske, imenuje Narodna skupština Republike Srpske. Direktor Agencije vodi poslovanje Agencije, zastupa i predstavlja Agenciju, odgovoran je za zakonit rad i poslovanje, organizuje aktivnosti Agencije i obavlja druge poslove, koji su zakonskim okvirom i Statutom stavljeni u nadležnost direktora.

1.3.2. Organizaciona struktura

Organizaciona struktura Agencije daje se u nastavku.

Grafikon 1: Organizaciona struktura Agencije

Organizacionu strukturu čine:

- Kabinet direktora,
- Sekretarijat,
- Sektor za finansijsko-računovodstveni nadzor,
- Sektor za aktuarski nadzor,
- Sektor za licenciranje i pravni nadzor,
- Sektor za statistiku, razvoj i saradnju i
- Ombudsman u osiguranju.

U Agenciji je, na dan 30.06.2020. godine, bilo zaposleno 36 radnika, od čega je 32 radnika ili 89% sa visokom stručnom spremom iz oblasti ekonomije, prava i elektrotehnike.

U narednim tabelama daje se struktura zaposlenih u Agenciji:

Tabela 1: Struktura zaposlenih prema nivou obrazovanja

R.B.	Nivo obrazovanja	Profesionalni naziv	Broj zaposlenih
1.	SSS	Ekonomski i administrativni tehničar	4
2.	VSS	dipl.ekonomista	17
		dipl.pravnik	7
		dipl.inž.el.tehnike	1
	Ukupno:		25
3.	Master/magistar	ekonomske nauke	7
UKUPNO:			36

Izvor: Agencija

Tabela 2: Specijalistička i stručna znanja zaposlenih

R.B.	Specijalistička i stručna znanja	Broj zaposlenih
1.	Ovlašćeni aktuari	4
2.	Ovlašćeni procjenjivači	4
3.	Ovlašćeni revizor	1
4.	Ovlašćeni interni revizor	4
5.	Ovlašćeni računovođa	4
6.	Pravosudni ispit	1

Izvor: Agencija

Etičkim pravilima i Pravilnikom o poslovnoj tajni detaljno su utvrđene sve obaveze, ograničenja i odgovornosti predsjednika i članova Upravnog odbora, direktora, kao i svih zaposlenih u Agenciji, a s ciljem transparentnog rada i postizanja većeg stepena povjerenja na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj.

U skladu sa Planom edukativnih aktivnosti za 2020. godinu, zaposleni u Agenciji su, prije stupanja na snagu mjera prevencije širenja virusa korona „COVID-19“ na teritoriji Republike Srpske, učestvovali na domaćim i međunarodnim seminarima i simpozijumima na aktuelne teme iz oblasti:

- razvoja i nadzora osiguranja
 - zaštita potrošača u osiguranju kredita;
- funcionisanja javne uprave
 - primjena zakona koji reguliše javne nabavke,
 - elektronske javne nabavke.

1.4. Zakonodavni okvir

Pravni okvir, kojim je uređen pravni status, nadležnosti i djelokrug rada Agencije predstavljaju sljedeći zakoni:

- Zakon o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19),
- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17),
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15 i 78/20),
- Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09 i 107/19) i
- Zakon o komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 49/09).

Pored zakonskog okvira, Agencija donosi i podzakonske propise koji obezbjeđuju efikasnu primjenu zakona iz oblasti osiguranja.

Zakoni i podzakonski akti kojima je uređen sektor osiguranja, dostupni su na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. REGULATORNE I NADZORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE

2.1. Regulatorne aktivnosti

U cilju očuvanja stabilnosti i razvoja sektora osiguranja u Republici Srpskoj, regulatorne aktivnosti Agencije, u prvom polugodištu 2020. godine, su bile usmjerene na analizu i sagledavanja efekata primjene Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju u periodu od donošenja istog. Nakon izvršene analize i sagledavanja efekata ovog zakona, identifikovana je potreba unapređenja pojedinih odredbi koje bi omogućile efikasnije preventivno i nadzorno djelovanje Agencije u segmentu primjene tarife obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, te odredbi koje se odnose na visine pojedinih prekršajnih sankcija, uz istovremeno identifikovanje odredbi čije bi izmjene doprinijele boljoj zaštiti kako trećih oštećenih lica tako i osiguranika u vrsti obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. U okviru ovih aktivnosti izvršena je i analiza pripremljenosti tržišta osiguranja Republike Srpske za liberalno određivanje premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Rezultati analize su dati u poglavlju 4.2. ovog izvještaja. Shodno navedenom, Agencija je, u izvještajnom periodu, inicirala potrebu izmjene i dopune Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju. U periodu izrade ovog izvještaja, usvojen je Zakon o izmjenama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju koji je obuhvatio i segment naprijed navedene inicijative Agencije.

Pripremljen je i prijedlog Smjernica za izradu tarife i cjenovnika osiguranja od autoodgovornosti, a koje su u toku izrade ovog izvještaja i usvojene od strane Upravnog odbora Agencije. Smjernice su objavljene na internet stranici Agencije.

2.2. Nadzorne aktivnosti i licenciranje

2.2.1. Izdavanje dozvola za rad i izdavanje drugih odobrenja

U periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine, Agencija je, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, razmatrala i rješavala podnesene zahtjeve za:

- brisanje društva za osiguranje iz Registra društava za osiguranje (statusna promjena spajanje uz pripajanje),
- izdavanje dozvole za zastupanje, te za upis i brisanje iz Registra zastupnika u osiguranju – fizičkih lica,
- izdavanje saglasnosti za izbor društva za reosiguranje sa sjedištem izvan BiH za zaključivanje ugovora o reosiguranju,
- izdavanje saglasnosti za izbor nezavisnog revizora društva za osiguranje,
- izdavanje saglasnosti društvu za osiguranje za emisiju akcija,
- izdavanje saglasnosti u vezi ulaganja sredstava društva za osiguranje,
- izdavanje saglasnosti za imenovanje lica na značajnom položaju u društvu za osiguranje,
- izdavanje saglasnosti na statut društva za osiguranje,
- izdavanje saglasnosti na prenos portfelja društva za osiguranje,
- izdavanje saglasnosti na sticanje kvalifikovanog udjela,

- izdavanje dozvole za otvaranje filijale društva za zastupanje iz Republike Srpske u FBiH,
- upis organizacionog dijela društva za osiguranje u Registar društava za osiguranje i
- izdavanje saglasnosti društvu za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom na prospekt i skraćeni prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda.

Pored toga, Agencija je vršila upise promjena podataka u registrima, davala mišljenja u vezi s primjenom propisa iz osiguranja, te izdavala izvode iz registara Agencije i potvrde/dokumente sa traženim podacima za potrebe učešća društava za osiguranje u postupcima javnih nabavki i u druge svrhe.

U vezi sa izdavanjem dozvola za rad, te upisa i brisanja iz registara koje Agencija vodi u skladu sa zakonom, vođeno je 19 postupaka, a čija struktura je data u *Tabeli 3*.

U skladu sa zakonskim ovlašćenjima Agencija je, u izvještajnom periodu, razmatrala 89 zahtjeva za izdavanje saglasnosti i odobrenja učesnicima na tržištu osiguranju, izvršila 16 upisa promjena u registrima, te izdala 26 mišljenja (tumačenja) u vezi sa primjenom propisa iz osiguranja i 62 potvrde/dokumenta/izvoda iz registra za potrebe učešća društava za osiguranje u postupcima javnih nabavki i u druge svrhe, a što je predstavljeno u *Tabeli 4*.

Tabela 3: Pregled izdatih dozvola, te upisa i brisanja iz registra učesnika na tržištu osiguranja, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine

R.B.	Opis	Broj	Subjekt/Napomena	Stanje na dan 30.06.2020. godine
1.	Brisanje društva za osiguranje iz Registra društava za osiguranje	1 društvo za osiguranje	„Atos osiguranje“ a.d. Bijeljina (statusna promjena spajanje uz pripajanje)	14
2.	Izdavanje dozvola za zastupanje i posredovanje, te upis i brisanje iz Registara zastupnika u osiguranju	13 zastupnika upisano u Registar zastupnika - fizička lica 2 preduzetničke radnje upisane u Registar zastupnika - fizička lica 3 preduzetničke radnje brisane iz Registra zastupnika - fizička lica	<i>Aktuelni podaci o zastupnicima dostupni na internet stranici Agencije</i>	395 zastupnika - fizička lica ² od čega je 32 preduzetničke radnje

Izvor: Baza podataka Agencije

² Broj registrovanih zastupnika upisanih u Registar zastupnika – fizička lica obuhvata i broj zastupnika registrovanih kao preduzetnička radnja za zastupanje u osiguranju

Tabela 4: Saglasnosti, dozvole, upisi promjena podataka u registrima kod Agencije, mišljenja i potvrde, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine

R.B.	Opis	Broj
1.	Saglasnost na izbor društva za reosiguranje sa sjedištem izvan BiH za zaključivanje ugovora o reosiguranju	14 zahtjeva (pozitivno riješeni)
2.	Saglasnost za izbor nezavisnog revizora društva za osiguranje i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	7 zahtjeva (pozitivno riješeni)
3.	Saglasnost društvu za osiguranje za emisiju akcija: – povećanje osnovnog kapitala	7 zahtjeva (pozitivno riješeni)
4.	Saglasnost u vezi ulaganja sredstava društava za osiguranje	5 zahtjeva (pozitivno riješeni)
4.	Saglasnost za imenovanje lica na značajnom položaju u društvu za osiguranje	41 zahtjev (pozitivno riješeni)
6.	Saglasnost na statut društva za osiguranje	11 zahtjeva (10 pozitivno riješeni, 1 zahtjev u postupku)
7.	Saglasnost na prenos porfelja društva za osiguranje	1 zahtjev (pozitivno riješen)
8.	Saglasnost za sticanje kvalifikovanog udjela	1 zahtjev (pozitivno riješen)
9.	Zahtjev za otvaranje filijale društva za zastupanje iz RS u FBiH	1 zahtjev (pozitivno riješen)
10.	Saglasnost društvu za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom na prospekt i skraćeni prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda	1 zahtjev (pozitivno riješen)
11.	Upis organizacionog dijela društva za osiguranje u Registar društava za osiguranje kod Agencije	5 upisa
12.	Upis promjena podataka u registrima kod Agencije	11 upisa
13.	Mišljenja (tumačenja), odgovori i informacije u vezi sa primjenom propisa iz osiguranja	26 mišljenja/ informacija/odgovora na pitanje
14.	Potvrde/dokumenti/izvodi iz registra za potrebe učešća društava za osiguranje u postupcima javnih nabavki	62 potvrde/dokumenata/izvoda iz registra

Izvor: Baza podataka Agencije

2.2.2. Nadzorne aktivnosti

Nadzorne aktivnosti Agencije provode se prema standardizovanim supervizorskim metodologijama, koje se redovno revidiraju i usklađuju sa stečenim iskustvima u praksi i međunarodnim standardima supervizije osiguranja.

U izvještajnom periodu, nadzorne aktivnosti Agencije su se zasnivale na posrednom (u prostorijama Agencije) i neposrednom (u prostorijama učesnika na tržištu osiguranja) nadzoru poslovanja učesnika na tržištu osiguranja.

2.2.2.1. Posredni nadzor

Aktivnosti posrednog nadzora, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine, obavljane su:

- kontinuiranim uvidom i analizom finansijskih i drugih izvještaja, poslovne dokumentacije, te ostalih podataka i evidencija koje su učesnici na tržištu osiguranja dužni da vode ili da dostavljaju Agenciji, na način i u rokovima propisanim odredbama zakona i podzakonskih akata Agencije – posredni kontinuirani nadzor.

a) Posredni kontinuirani nadzor

U okviru aktivnosti posrednog kontinuiranog nadzora sačinjen je veći broj informacija/analiza i mišljenja, prikazanih u *Tabeli 5*, a u kojima su:

- izvršene analize pojedinih segmenata poslovanja učesnika na tržištu osiguranja i
- identifikovani osnovni rizici u poslovanju pojedinih učesnika na tržištu osiguranja.

Navedene informacije/analize i mišljenja sadrže i prijedloge za dalje nadzorne aktivnosti i mjere Agencije.

Tabela 5: Informacije/analize, mišljenja iz kontinuiranog nadzora u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine

R.B.	Opis	Nadzirani subjekt
1.	Informacija o kapitalu i ispunjavanju zahtjeva adekvatnosti kapitala društava za osiguranje na dan 31.12.2019. i 31.03.2020. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
2.	Informacija o obračunu i ulaganju sredstava za pokriće tehničkih rezervi na dan 31.12.2019. i 31.03.2020. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
3.	Informacija o izvršenoj analizi izvještaja nezavisnih revizora za 2019. godinu	Sva društva za osiguranje iz RS
4.	Informacija o troškovima sprovođenja osiguranja za period 01.01. do 31.12.2019. godine, te mjesečne informacije o troškovima sprovođenja osiguranja u 2020. godini	Sva društva za osiguranje iz RS i filijale društava za osiguranje iz FBiH
5.	Informacija o obračunatoj premiji osiguranja, odštetnim zahtjevima i likvidnosti za period 01.01. do 31.03.2020. godine	Sva društva za osiguranje iz RS i filijale društava za osiguranje iz FBiH
6.	Informacija o likvidnosti društava za osiguranje iz Republike Srpske za period 01.01. do 31.12.2019. godine	Sva društva za osiguranje iz RS
7.	Informacija o izvršenoj kontroli dostavljanja izvještaja posrednika i zastupnika u osiguranju za period 01.01. do 31.12.2019. godine	Svi zastupnici i brokери u osiguranju
8.	Informacija o osnovnim pokazateljima poslovanja posrednika i zastupnika u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine	Svi zastupnici i brokери u osiguranju
9.	Informacija o uočenim nezakonitostima i nepravilnostima u vezi sa ulaganjem sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda, te adekvatnosti kapitala na dan 31.03.2020. godine	5 društava za osiguranje iz RS
10.	Informacija o izvršenju Plana mjera na obezbjeđenju sredstava za pokriće tehničkih rezervi i likvidnosti društva za osiguranje	1 društvo za osiguranje iz RS
11.	Informacija o nadzoru i finansijskom položaju društva za osiguranje sa 30.04.2020. godine	1 društvo za osiguranje iz RS
12.	Informacija o ulaganjima sredstava za pokriće tehničkih rezervi u društvu za osiguranje	1 društvo za osiguranje iz RS
13.	Informacija o ispunjavanju adekvatnosti kapitala i pokrića tehničkih rezervi društva za osiguranje	1 društvo za osiguranje iz RS
14.	Mišljenje na odluku za sticanje kvalifikovanog učešća u društvu za osiguranje	1 društvo za osiguranje iz RS
15.	Mišljenje na emisiju akcija	7 društava za osiguranje iz RS
16.	Mišljenje na izbor ovlašćenog revizora	6 društava za osiguranje iz RS 1 društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom
17.	Mišljenje na program rada i izbor direktora	2 društva za osiguranje iz RS
18.	Mišljenje o sadržaju nacrta prospekta i skraćenog prospekta dobrovoljnog penzijskog fonda	Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom
19.	Informacija o osnovnim pokazateljima poslovanja za period 01.01. do 31.12.2019. godinu	Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i dobrovoljni penzijski fond

Izvor: Baza podataka Agencije

2.2.2.2. Neposredni nadzor

a) Neposredni (redovni) nadzor društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH

U skladu sa Planom redovnog nadzora za 2020. godinu, Agencija je pokrenula neposredni nadzor kod:

- 2 društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i
- 2 filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH.

U ovom izvještajnom periodu, nadzor je bio usmjeren na provjeru:

- ugovora o osiguranju,
- ugovora o zastupanju i posredovanju u osiguranju,
- rad organa upravljanja,
- finansijskog i računovodstvenog aspekta poslovanja (transakcije sa povezanim licima, likvidnost, procjena bilansnih i vanbilansnih pozicija sa aspekta primjene podzakonskog propisa Agencije, visina i pokrivenosti troškova sprovođenja osiguranja, vođenje propisanih evidencija, poslovnih knjiga i dr),
- akata poslovne politike,
- procesa i ažurnosti rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva i zahtjeva za isplatu osiguranih suma,
- politika reosiguranja,
- obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala,
- obračuna tehničkih rezervi,
- ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda,
- primjene tarifa i uslova osiguranja kod zaključivanja ugovora o osiguranju i
- usklađenosti organizacije i poslovanja filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Pored navedenog, u ovom izvještajnom periodu, završen je nadzor društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, te nadzor filijale društava sa sjedištem u FBiH, a koji su pokrenuti krajem 2019. godine.

b) Neposredni (redovni) nadzor zastupnika i brokera u osiguranju

U skladu sa Planom redovnog nadzora za 2020. godinu, Agencija je pokrenula neposredni nadzor kod:

- 3 društva za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Nadzor društva za zastupanje u osiguranju bio je usmjeren na provjeru:

- statusne promjene i organizacija,
- predugovorno i ugovorno informisanje osiguranika,
- prezentacija, predlaganje, obavljanje pripremnih radnji za zaključivanje i zaključivanje ugovora o osiguranju u ime i za račun društva za osiguranje,
- poslovna evidencija društva za zastupanje,
- poslovne knjige i finansijski izvještaji i
- primjene propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

v) Neposredni (vanredni) nadzor

U izvještajnom periodu Agencija je pokrenula i neposredni vanredni nadzor i to kod:

- 1 društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Predmet nadzora je bio primjena Odluke o zajedničkoj tarifi premija i cjenovniku za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u Republici Srpskoj³.

Na osnovu neposrednog i posrednog nadzora izrečen je veći broj različitih nadzornih mjera.

2.2.2.3. Mjere nadzora

U narednoj tabeli dat je sumarni prikaz izrečenih mjera nadzora, izdatih prekršajnih naloga i podnesenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine.

Tabela 6: Izrečene mjere nadzora, izdati prekršajni nalozi i podneseni zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine

R. B.	Vrsta mjere	Učesnik na tržištu
1.	Nalog za otklanjanje nezakonitosti/nepravilnosti	
	Privremena zabrana zaključivanja novih ugovora obaveznog osiguranja od autoodgovornosti na određenoj teritoriji	1 društvo za osiguranje iz RS
	Ograničavanje raspolaganja sredstvima namjenski oročenog depozita, nekretninama i hartijama od vrijednosti	1 društvo za osiguranje iz RS
	Donošenje plana mjera i postupanja za slučaj ugrožene likvidnosti	1 društvo za osiguranje iz RS
	Dostavljanje nadzornih i statističkih izvještaja u skladu sa propisima	4 preduzetnika za zastupanje u osiguranju
	Uređenje procesa rješavanja odštetnih zahtjeva	1 društvo za osiguranje iz RS 1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Isplata obaveza po osnovu odštetnih zahtjeva u propisanom roku	1 društvo za osiguranje iz RS
	Dostavljanje akata poslovne politike u skladu sa podzakonskim propisima	1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Poštivanje usvojenih akata poslovne politike (primjena pojedinih odredbi iz tarifa osiguranja)	1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Nalog da se usklade zaključeni ugovori o zastupanju i posredovanju u osiguranju i da ugovara zastupanje/posredovanje, u skladu sa važećom dozvolom za rad	1 društvo za osiguranje iz RS
	Nalog upravnom odboru društva da sazove vanrednu sjednicu skupštine akcionara radi donošenja odluke o povećanju kapitala	1 društvo za osiguranje iz RS
	Poštivanje uslova i tarifa obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	1 društvo za osiguranje iz RS
	Obustava primjene ili izmjene pojedinih odredbi iz tarifa za određene vrste osiguranja	1 društvo za osiguranje iz RS 1 filijala društva za osiguranje iz FBiH
	Ostali nalozi (povlačenje obrazaca stroge evidencije i raspolaganje sa istim u periodu zabrane zaključivanja ugovora, dostavljanje zapisnika skupštine akcionara, dostavljanje izvještaja o izvršenju naloženih mjera, obaveza isticanja obavještenja ugovaračima osiguranja o izrečenoj mjeri zabrane zaključivanja ugovora o osiguranju od autoodgovornosti u određenom periodu, plaćanje dospjelih obaveza prema Zaštitnom fondu RS)	2 društva za osiguranje iz RS (6 naloga)
2.	Prekršajni nalozi (prema društvu i direktoru)	
	Nepoštivanje zakonskih rokova u vezi rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva	1 filijala društava za osiguranje iz FBiH
3.	Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka	

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj, 94/15 i 84/18

R. B.	Vrsta mjere	Učesnik na tržištu
	Nepoštivanje odredbi Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju u pogledu zaključivanja ugovora o obaveznom osiguranju (član 10. stav 1)	1 društvo za osiguranje iz RS

Izvor: Baza podataka Agencije

O uočenim nepravilnostima u poslovanju pojedinih društava za osiguranje obaviještavani su i drugi organi i institucije da u skladu sa njihovim nadležnostima preduzmu određene aktivnosti.

3. AKTIVNOSTI U VEZI SA ZAŠTITOM POTROŠAČA U OSIGURANJU

Pored nadzornih i regulatornih aktivnosti, koje su indirektno usmjerene na zaštitu potrošača u osiguranju (osiguranika, trećih oštećenih lica i korisnika osiguranja), Agencija se zaštitom potrošača bavila i u direktnoj komunikaciji sa potrošačima preko stručnih službi Agencije, kao i preko Ombudsmana u osiguranju.

Potrošači su se obraćali Agenciji podnošenjem pritužbi, žalbi, upita, zahtjeva za nadzor i drugih podnesaka, te putem posebne e-mail adrese (*potrosaci@azors.rs.ba*) otvorene u svrhu informisanja potrošača o svim bitnim pitanjima vezanima za oblast osiguranja.

Ističe se da Agencija ne može da preuzima radnje kojima se miješa u nadležnosti društva za osiguranje za utvrđivanje obaveze na isplatu odštete ili osigurane sume, visine isplaćenih ili spornih iznosa, kao ni radnje kojima se upliće u sudski postupak u pojedinačnim slučajevima. Takođe, Agencija ne može davati savjete ni preporuke u vezi sa uslugama osiguranja npr. koji ugovor o osiguranju je najbolje zaključiti i sa kojim društvom za osiguranje.

3.1. Ombudsman u osiguranju

Ombudsman u osiguranju je vansudski način rješavanja sporova iz osiguranja koji obuhvata različite radnje koje se preduzimaju radi rješavanja spora vansudski, u kom cilju može: utvrđivati da li je u procesu obrade zahtjeva kršen Kodeks poslovne etike društava za osiguranje, posredovati među stranama u sporu, donositi preporuke za jednu ili obe strane u sporu, predlagati način rješavanja sporova, ali ne može donositi konačne odluke o imovinsko - pravnim zahtjevima, jer su iste u isključivoj nadležnosti suda.⁴

Razlozi zbog kojih su se potrošači usluga osiguranja obraćali Ombudsmanu u osiguranju, u periodu od 01.01. do 30.06.2020. godine, su sljedeći:

- pitanja u vezi sa zakonskim rokovima za rješavanje po podnesenim zahtjevima,
- pitanja kako da ostvare prava iz osiguranja,
- nezadovoljstvo visinom ponuđene naknade štete/odštete,
- neblagovremene isplate ili neplaćanje nespornog dijela štete,
- nezadovoljstvo isplatom nespornog dijela štete bez saglasnosti oštećenog/osiguranika,
- ostvarivanje prava po osnovu osiguranja lica od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode i
- nezadovoljstvo utvrđenim stepenom invalidnosti kod osiguranja lica od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode.

U izvještajnom periodu zaprimljena su 22 razna pisana podneska (prigovori/zahtjevi za vansudsko rješavanje sporova, pritužbe i dr). Pored navedenog, stranke/potrošači u osiguranju su se obraćali dolaskom u prostorije Agencije i putem telefona, te dobile odgovarajuće informacije i savjete i sa društvom za osiguranje riješile nesuglasicu ili spor bez formalno podnesenog prigovora, odnosno pokrenutog postupka za vansudsko rješavanje pred Ombudsmanom u osiguranju. Na taj način ostvareno je 50 usmenih konsultacija.

⁴ Djelokrug rada Ombudsmana, utvrđen je Zakonom o društvima za osiguranje, Pravilnikom o Ombudsmanu u osiguranju u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 2/19), Kodeksom poslovne etike društava za osiguranje – objavljen na internet stranici, Statutom Agencije ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 2/15 i 76/16) i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova u Agenciji.

3.1.1. Aktivnosti u vezi sa prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje sporova iz osiguranja

Od 22 zaprimljena podneska, uslove za postupanje Ombudsmana u osiguranju⁵ u vansudskom postupku ispunilo je 20 podnesaka.

U narednoj tabeli data je struktura pisanih prigovora po vrstama osiguranja:

Tabela 7: Struktura prigovora/zahtjeva za vansudsko rješavanje sporova po vrstama osiguranja

R.B.	Vrsta osiguranja	30.06.2019.		30.06.2020.	
		Broj prigovora	(%)	Broj prigovora	(%)
1.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	15	42,8	14	70,0
2.	Osiguranje vozila - kasko	2	5,7	1	5,0
3.	Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode	16	45,7	3	15,0
4.	Osiguranje života	1	2,9	1	5,0
5.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	1	2,9	1	5,0
UKUPNO:		35	100,0	20	100,0

Izvor: Baza podataka Agencije

U strukturi pisanih prigovora, najznačajnije učešće su imali prigovori u vrsti obavezno osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, pri čemu su podnosioci bila treća oštećena lica.

U narednoj tabeli dat je pregled načina rješavanja po prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje spora i drugim pisanim podnescima.

Tabela 8: Pregled rješavanja Ombudsmana po prigovorima/zahtjevima za vansudsko rješavanje spora i drugim pisanim podnescima

Način rješavanja	Broj
Donesena odluka kojom je: utvrđeno kršenje Kodeksa poslovne etike društava za osiguranje i predloženo društvu za osiguranje da isto otkloni, stranci predložen način rješavanja spora, održana medijacija, postignut sporazum, stranka odustala jer je spor riješen prije formalne preporuke Ombudsmana, odgovori u vezi nesuglasice/spora, itd.	6
Nije u nadležnosti (od Ombudsmana traženo da meritorno riješi spor, vodi se sudski postupak, zahtjevi drugih lica koji ne proizilaze iz osiguranja, prigovori pravnih lica, preuranjen prigovor)	5
Donesena odluka da društvo za osiguranje nije prekršilo Kodeks poslovne etike	9
Proslijeđeno na nadzor stručnim službama Agencije	
Prigovori/zahtjevi za vansudsko rješavanje sporova ukupno:	20
Odgovori na pritužbe, obavještenja i dr. pisane podneske	2
Drugi podnesci ukupno:	2
UKUPNO:	22

Izvor: Baza podataka Agencije

⁵ Prigovor je akt kojim se pokreće postupak vansudskog rješavanja spora iz osiguranja kod Ombudsmana u osiguranju. Procesna pretpostavka da se ovaj postupak pokrene je, između ostalog, da se stranka prethodno obratila društvu za osiguranje u internom žalbenom postupku, prigovorom/žalbom/pritužbom povodom podnesenog odštetnog zahtjeva/zahtjeva za isplatu naknade iz osiguranja, da nije zadovoljna kako je njen zahtjev riješen, a sa ciljem da izbjegne sudski postupak.

3.1.2. Edukacija potrošača u osiguranju

Ombudsman u osiguranju je bio i predavač na pripremno - edukacijskim programima za polaganje stručnog ispita za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju, u organizaciji Agencije, sa temom „Zaštita potrošača korisnika usluga osiguranja, Kodeks poslovne etike i Ombudsman u osiguranju“.

3.1.3. Druge aktivnosti Ombudsmana u osiguranju od značaja za korisnike usluga osiguranja

Druge aktivnosti Ombudsmana u osiguranju odnose se na provjeru postupanja društava za osiguranje u vezi sa pritužbama, a u skladu sa Pravilnikom o postupanju društava za osiguranje u vezi sa pritužbama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 10/15).

Iz dostavljenih izvještaja društava za osiguranje proizilazi da su se pritužbe, koje su osiguranici upućivali društvima za osiguranje, odnosile na rješavanje zahtjeva iz ugovora o osiguranju (visinu štete/naknade iz osiguranja) u vrstama: osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode, kasko osiguranje motornih vozila, osiguranje imovine i osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, te u dijelu i na upravljanje procesima u društvu za osiguranje.

4. UNAPREĐENJE RADA I SARADNJA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA

4.1. Unapređenje supervizorskih praksi

Unapređenje i standardizacija supervizorskih aktivnosti i radnih procesa predstavlja kontinuiranu aktivnost Agencije, čiji je fokus, u izvještajnom periodu, bio na:

- unapređenju nadzora međuentitetskog pružanja usluga osiguranja,
- razvoju metodološke podrške realizaciji Multilateralnog garantnog sporazuma i
- provođenju aktivnosti utvrđenih Strateškim okvirom pripreme za prelazak na regulatorni okvir zasnovan na Solventnosti II.

U okviru aktivnosti unapređenja nadzora međuentitetskog pružanja usluga osiguranja, Agencija je usvojila Metodologiju za provođenje nadzora filijala u međuentitetskom poslovanju. Ova metodologija je rezultat prethodnog usaglašavanja sa Agencijom za nadzor osiguranja FBiH, te je istovremeno usvojena i stavljena u primjenu za nadzor međuentitetskog pružanja usluga osiguranja.

Imajući u vidu da je Biro zelene karte u BiH potpisao Multilateralni garantni sporazum sa zemljama članicama EEA i Republikom Srbijom, Agencija je u saradnji sa Agencijom za nadzor osiguranja FBiH, a na poziv Biroa, razmatrala mogućnosti operativne podrške realizaciji ovog sporazuma u cilju očuvanja stabilnosti sektora osiguranja. Zbog značaja Multilateralnog garantnog sporazuma, koji proizilazi iz okolnosti da će građani sa motornim vozilima registarske oznake BiH moći nesmetano putovati u zemlje EEA i Srbije bez provjere posjedovanja zelene karte, Agencija je, u ovom izvještajnom periodu, u saradnji sa Biroom zelene karte u BiH pripremala metodološke pretpostavke za praćenja odnosa broja registrovanih i broja osiguranih motornih vozila. Ističe se da se u periodu pripreme ovog izvještaja čeka na odluku Evropske komisije o određivanju jedinstvenog datuma početka primjene ovog sporazuma, u svim zemljama potpisnicama, za Bosnu i Hercegovinu.

U okviru provođenja aktivnosti utvrđenih Strateškim okvirom pripreme za prelazak na regulatorni okvir zasnovan na Solventnosti II⁶, obavljane su aktivnosti vezane za istraživanje razumijevanja kvalitativnih zahtjeva (tzv. Stub II) Solventnosti II od strane društva za osiguranje iz Republike Srpske. Naime, Agencija je krajem 2019. godine dostavila društvima za osiguranje Upitnik „Utvrdjivanje nivoa razvijenosti funkcija sistema upravljanja prema zahtjevima Solventnosti II“, te su, u ovom izvještajnom periodu, pregledani dostavljeni odgovori, zatražena određena pojašnjenja i izvršena sistematizacija odgovora u svrhu utvrđivanja nivoa razumijevanja i razvijenosti funkcija iz sistema upravljanja Solventnosti II. Razlozi zbog kojih prva analiza razumijevanja koncepta Solventnosti II polazi od kvalitativnih zahtjeva zasnovani su na okolnosti da je neophodno prvo identifikovati potrebne aktivnosti za razvoj i usklađivanje sveobuhvatnog sistema upravljanja (internu reviziju, upravljanje rizicima, aktuarsku funkciju, funkciju praćenja usklađenosti i interne kontrole), kako bi društva za osiguranje bila u mogućnosti sprovesti vlastitu procjenu izloženosti riziku (ORSA - Own Risk Solvency Assessment).

Pored navedenog i u ovom izvještajnom periodu, nastavljene su aktivnosti razvoja baze statističkih i finansijskih podataka i pokazatelja na nivou sektora osiguranja, te unapređenja kontinuiranog nadzora učesnika na tržištu osiguranja.

⁶ Solventnost II je novi regulatorni okvir poslovanja društava za osiguranje u Evropskoj uniji, zasnovan na Direktivi 2009/138/EC, usvojen 25.11.2009. godine, a koji je u državama članicama Evropske unije počeo da se primjenjuje 1. januara 2016. godine.

Unapređenje supervizorskih praksi, koje provodi Agencija, zasnivalo se i na saradnji sa drugim nadzornim organima finansijskog sistema u Republici Srpskoj i to kroz razmjenu podataka i informacija u skladu sa zakonskim okvirom.

4.2. Unapređenje tržišta obaveznog osiguranja od autoodgovornosti – Aktivnosti u vezi sa postepenim uvođenjem sistema slobodnog određivanja cijena/premija

Aktivnosti pripreme za prelazak na sistem slobodnog određivanja cijena/premija obaveznog osiguranja, započete stupanjem na snagu Zakona o obaveznim osiguranjima i saobraćaju, nastavljene su u ovom izvještajnom periodu i to na način primjeren dostignutom nivou razvoja tržišta osiguranja Republike Srpske. Agencija je u ovom segmentu:

- provodila aktivnosti usmjerene na razvoj standardizovanih/uporedivih podataka o ugovorima o osiguranju i o štetnim događajima iz osnova ugovora o osiguranju od autoodgovornosti, kao bitne pretpostavke za izradu tarifa premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti,
- pripremala Smjernice za izradu tarife i cjenovnika osiguranja od autoodgovornosti, te
- izvršila analizu pripremljenosti tržišta osiguranja Republike Srpske za liberalno određivanje premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

Raspolaganje sa standardizovanim/uporedivim podacima o ugovorima o osiguranju i o štetnim događajima iz osnova ugovora o osiguranju od autoodgovornosti je ključna pretpostavka za izradu tarifa premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Stoga je Agencija, i u ovom izvještajnom periodu, provodila aktivnosti usmjerene na razvoj standardizovanih/uporedivih podataka o ugovorima o osiguranju i o štetnim događajima iz osnova ugovora o osiguranju od autoodgovornosti. U tu svrhu, pregledani su i dostavljeni podaci svih društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH zaključno sa 31.12.2019. godine. Treba istaći da identifikovana odstupanja su na nivou statističke greške, ali i da postojeće baze podataka kojima društva raspolažu još uvijek nisu dostatne, sa stanovišta raspoloživosti za duži vremenski period, za aktuarski kredibilno određivanje cijene osiguranja za sva zastupljena vozila.

U ovom izvještajnom periodu pripremljen je prijedlog Smjernica za izradu tarife i cjenovnika osiguranja od autoodgovornosti, a koje su u toku izrade ovog izvještaja i usvojene od strane Upravnog odbora Agencije. Smjernicama je dat pregled osnovnih aktivnosti i okvirnih uputstava za pripremu, izradu i testiranje adekvatnosti sopstvenih tarifa i cjenovnika osiguranja od autoodgovornosti, te ukazano na osnovne aktuarske principe kojih se treba u tu svrhu pridržavati. Ove smjernice pored toga što predstavljaju dio regulatornog okvira Agencije, imaju i edukativni karakter za aktuare i lica odgovorna za informatičku podršku, obradu i analizu podataka, ali i za članove organa upravljanja društava za osiguranje.

Istovremeno sa navedenim aktivnostima pripreme za prelazak na sistem slobodnog određivanja cijena/premija obaveznog osiguranja, Agencija je izvršila analizu pripremljenosti tržišta osiguranja Republike Srpske za liberalno određivanje premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Rezultati analize su pokazali:

- da tržište osiguranja Republike Srpske nije spremno za uvođenje liberalizacije, kao i da rizici i očekivane negativne posljedice od uvođenja liberalizacije prevazilaze korist koja bi se u dugom roku potencijalno ostvarila, te

- da najvjerovatniji scenario koji bi se u sadašnjim okolnostima desio nakon liberalizacije jeste nekontrolisano smanjenje cijena osiguranja, a koje bi uz zakonska ograničenja preventivnog djelovanja Agencije, potencijalno dovelo do bankrota jednog dijela društava i sistemskog ugrožavanja stabilnosti cjelokupnog tržišta.

Agencija je Informaciju – Analizu tržišta osiguranja Republike Srpske za liberalizaciju cijena osiguranja od autoodgovornosti, uz inicijativu za izmjenu Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju dostavila Ministarstvu finansija Republike Srpske. U periodu izrade ovog izvještaja, usvojen je Zakon o izmjenama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju kojim su, pored ostalog, izmjenjeni rokovi prelaska na slobodno određivanje cijena/premija obaveznog osiguranja.

Pored navedenog, u kontinuitetu se provode i aktivnosti usmjerene na jačanje kapitala društava za osiguranje, poboljšanje obračuna i pokrića tehničkih rezervi, te adekvatno vrednovanje aktive i pasive zasnovano na međunarodnim računovodstvenim standardima, a koje će na neposredan ili posredan način omogućiti i bolje preduslove za liberalizaciju cijena u obaveznom osiguranju od autoodgovornosti.

4.3. Informacioni sistem Agencije

Informacioni sistem Agencije obuhvata:

1. Informativni centar – uspostavljen u skladu sa Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju radi efikasnog i brzog rješavanja odštetnih zahtjeva na osnovu šteta nastalih u saobraćajnim nezgodama upotrebom vozila.
2. Registre u skladu sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje, Zakona o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju:
 - društava za osiguranje,
 - filijala društva za osiguranje iz FBiH,
 - zastupnika i brokera/posrednika u osiguranju i
 - ovlašćenih aktuara.
3. Registre u skladu sa odredbama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima:
 - društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i
 - dobrovoljnih penzijskih fondova.
4. E-forme - elektronsko izvještavanje društava za osiguranje, društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugih učesnika na tržištu osiguranja.
5. Elektronske evidencije sjednica upravnog odbora i stručnog kolegijuma.
6. Kancelarijsko poslovanje, evidenciju nadzora, statistiku, internet stranicu - informisanje javnosti i druge pomoćne elektronske evidencije koje su razvijene za specifične poslovne procese.

Navedeni registri su javni, vode se u elektronskom obliku, a dio podataka je neposredno dostupan javnosti preko internet stranice Agencije. Usklađivanje ovih registara sa promjenama zakona i podzakonskih akata, kao i njihovo funkcionalno unapređenje, vrši se kontinuirano.

Agencija je najveći dio svojih administrativnih, opštih i kadrovskih evidencija organizovala u elektronskom obliku, tako da su različiti poslovni procesi podržani odgovarajućim aplikacijama koje su izrađene vlastitim razvojem. U izvještajnom periodu izvršeno je usklađivanje i unapređenje dijela internog informacionog sistema koji se odnosi na Registar ovlašćenih zastupnika u osiguranju - fizičkih lica - Podregistar ovlašćenih zastupnika, fizičkih lica preduzetnika za zastupanje u osiguranju, u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu

vođenja registara zastupnika i posrednika u osiguranju i reosiguranju⁷. Takođe, vlastitim razvojem izrađeni su interni Registar društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i interni Registar dobrovoljnih penzijskih fondova u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i dobrovoljnih penzijskih fondova⁸.

Kontinuirano se vrši usklađivanje svih aplikacija koje u svom poslovanju koristi Agencija sa promjenama zakona i podzakonskih akata, kao i njihovo funkcionalno unapređenje.

4.4. Saradnja sa drugim institucijama

4.4.1. Saradnja sa domaćim institucijama

Nastavljena je saradnja, uspostavljena u prethodnim izvještajnim periodima, sa Ministarstvom finansija Republike Srpske i Ministarstvom za evropske integracije i međunarodnu saradnju Republike Srpske, a u vezi izvještavanja:

- o aktivnostima i realizaciji mjera iz Akcionog plana realizacije prioriteta iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije,
- o realizovanim mjerama i aktivnostima u okviru izrade redovnog godišnjeg izvještaja o BiH (Prilog institucija), te
- u radnim grupama za evropske integracije, kroz identifikaciju i usaglašavanje potreba za finansiranje iz Instrumenta prepristupne pomoći 2021-2027 (IPA 3).

Pored navedenog, saradnja sa Ministarstvom finansija Republike Srpske odvijala se i kroz:

- aktivnosti Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Komitet),
- aktivnosti davanja odgovora na upitnik „SEE Competitiveness Outlook 2021“, dostavljen od strane Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD).

Saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srpske zasnivala se na dostavljanju informacija i podataka u skladu sa zakonom.

U okviru aktivnosti Komiteta, Agencija je saradivala i sa Agencijom za bankarstvo Republike Srpske i Komisijom za hartije od vrijednosti Republike Srpske i to kroz razmjenu podataka i informacija neophodnih za provođenje nadzornih aktivnosti. Pored navedenog, Agencija je, kao institucija koja je predsjedavala Komitetom, ekonomskim fakultetima u Banjaluci i Palama, te Fakultetu poslovne ekonomije u Bijeljini, uputila inicijativu za uspostavljanje saradnje u oblasti podizanja nivoa znanja studenata o ulozi i značaju pojedinih finansijskih proizvoda/usluga, te pravima i zaštiti korisnika finansijskih usluga. Iako je iskazan visok nivo zainteresovanosti za ove aktivnosti, do kraja izvještajnog perioda nije se pristupilo realizaciji istih zbog situacije izazvane epidemijom novog virusa korona (COVID-19).

U svrhu podizanja nivoa znanja o ulozi i značaju osiguranja kod privrednih subjekata, ostvarena je saradnja i sa Područnom privrednom komorom Banja Luka.

Saradnja Agencije sa drugim institucijama sektora osiguranja iz BiH zasnivala se na zakonom uspostavljenoj obavezi:

⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 21/19

⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 23/18

- dostavljanja statističkih podataka Agenciji za osiguranje u BiH, potrebnih za izradu biltena „Statistika tržišta osiguranja BiH“ i
- razmjene informacija, dobijenih u nadzoru poslovanja filijala društava sa sjedištem u drugom entitetu, sa Agencijom za nadzor osiguranja FBiH.

Pored navedenog, nastavljene su i aktivnosti saradnje Agencije sa Biroom zelene karte u BiH, u svrhu podrške realizaciji Multilateralnog garantnog sporazuma, kako je navedeno u poglavlju 4.1. ovog izvještaja. Saradnja Agencije sa Birom zelene karte u BiH nastavljena je i kroz aktivnosti standardizacije obuhvata podataka o polisama i obračunatoj premiji iz osnova osiguranja od autoodgovornosti.

4.4.2. Saradnja sa inostranim institucijama

U okviru saradnje sa inostranim supervizorima, u izvještajnom periodu, ostvarena je saradnja sa:

- Evropskim tijelom za nadzor osiguranja i penzionih fondova (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA), kroz učešće na okruglom stolu na temu: „Tematski pregled pitanja zaštite potrošača u odnosu na životne i neživotne proizvode osiguranja kredita koji se distribuiraju putem banaka“,
- Agencijom za nadzor osiguranja Republike Slovenije i Međunarodnom asocijacijom supervizora u osiguranju (International Association of Insurance Supervisors - IAIS), kroz učestvovanje u istraživanju o kanalima prodaje osiguranja i
- Agencijom za nadzor osiguranja Republike Sjeverne Makedonije, kroz razmjenu informacija o klasifikaciji rizika u proizvodima osiguranja nezgode.

Saradnja sa inostranim institucijama i strukovnim udruženjima ostvarivana je i kroz:

- iniciranje dobijanja tehničke pomoći za aktivnosti podizanja finansijske pismenosti kod Međunarodne finansijske korporacije (International Finance Corporation - World Bank Group), a u saradnji sa Ministarstvom finansija Republike Srpske,
- sastanak sa predstavnicima Svjetske banke (World Bank), u okviru kojeg je identifikovana potreba za tehničkom pomoći jačanja supervizora u sektoru osiguranja u Republici Srpskoj i
- učešće predstavnika Agencije na okruglom stolu na temu: „Mogući modeli osiguranja za upravljanje rizicima od prirodnih katastrofa sa posebnim akcentom na poplave“, u okviru projekta pod nazivom „Integrisanje klimatskih promjena u smanjenje rizika od poplava“, koji implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (United Nations Development Programme - UNDP).

Agencija se i dalje susreće sa problemima, kao što je navedeno i u prethodnim izvještajima, vezanim za realizaciju aktivnosti međunarodne saradnje, odnosno identifikaciju u međunarodnim odnosima kao jedine institucije nadležne za nadzor osiguranja učesnika na tržištu osiguranja Republike Srpske i zakonom ovlašćene da potpisuje međunarodne sporazume o saradnji iz oblasti osiguranja. Problemi proizilaze iz načina tumačenja odredbe člana 9. Zakona o Agenciji za osiguranje u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/04), koji sadrži odredbe o međunarodnim odnosima, pri čemu se ne uzima u obzir cjelokupan zakonski okvir iz oblasti osiguranja u RS, FBiH i BiH, ali i iz predstavljanja Agencije za osiguranje u BiH prilikom ostvarivanja međunarodne saradnje. Navedeno je, pored ostalog, i uzrok što Agencija nije još primljena u Međunarodnu asocijaciju supervizora u osiguranju (IAIS) i nije potpisala međunarodne memorandume o saradnji sa supervizorima osiguranja, iako je preduzimala aktivnosti zasnovane na zakonskom okviru. Uprkos tome,

Agencija je, u ovom izvještajnom periodu, putem regionalnog koordinatora, pokrenula preispitivanje statusa prijave za članstvo u IAIS.

4.5. Edukacija i povećavanje javne svijesti o značaju osiguranja

Agencija je organizovala edukaciju i redovni ispitni rok za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika u osiguranju i brokera u osiguranju. Edukacija je obuhvatala program predviđen propisima, a stručni ispit je u ovom redovnom roku položilo 117 kandidata. Imena kandidata koji su položili stručni ispit objavljena su na internet stranici Agencije.

Agencija je Područnoj privrednoj komori Banja Luka stavila na raspolaganje/dostavila informatore koje je izdala u prethodnim izvještajnim periodima, a kako bi se isti besplatno distribuirali privrednim subjektima u cilju podizanja nivoa znanja o ulozi i značaju osiguranja imovine, te osiguranja od nezgode.

Kao što je navedeno u poglavlju 4.4.1, a u okviru saradnje sa institucijama koje djeluju u okviru Komiteta, inicirane su i aktivnosti na podizanju finansijske pismenosti studenata, a čija realizacija nije započeta zbog proglašene epidemije izazvane novim virusom korona (COVID-19).

Agencija je, u okviru saradnje sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (International Finance Corporation - World Bank Group), obavljala aktivnosti pripreme brošure o osiguranju, u kojoj će ukratko biti predstavljene zastupljenije vrste osiguranja (AO, osiguranje kredita, imovine i nezgode, zdravstveno i životno osiguranje), te date osnovne preporuke za zaključivanje ugovora o osiguranju.

Informisanje i edukacija učesnika na tržištu osiguranja i javnosti kontinuirano se obavlja i u okviru saradnje sa medijima, te putem internet stranice Agencije redovnim objavljivanjem:

- izvještaja o stanju u sektoru osiguranja i izvještaja o radu Agencije i
- usvojenih podzakonskih akata.